

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI

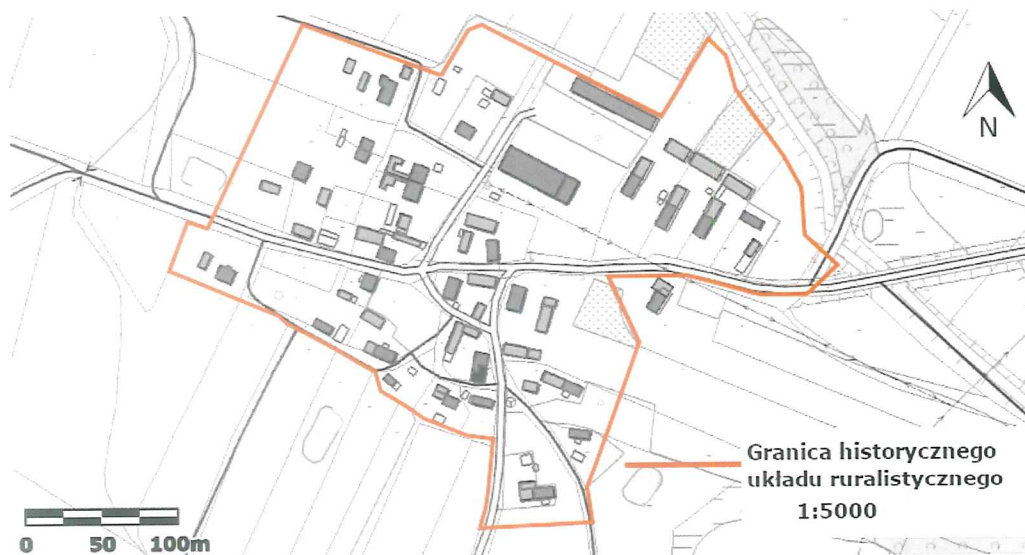
2. Czas powstania

1375 r.; k. XIX w.; pocz. XX w.

3. Miejscowość

BARTODZIEJE

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

obszar wsi

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

powiat górowski

gmina Niechlów

6. Współrzędne geograficzne

N: 51°40'50", E: 16°19'33"

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwy: Cyprin (1375), Czeippan (1447), Zeipern (1789), Zeippenn (1830, 1845-1945)

Historia: Wieś o metryce średniowiecznej (pierwsze wzmianki 1375). W II poł. XVIII w. majątek należał do rodu von Haugwitz. Wówczas wśród mieszkańców wsi odnotowano 1 kmiecia, 8 zagrodników, 10 wolnych mieszkańców. W k. XVIII w. do 1810 r. dobra stanowiły własność głogowskiego klasztoru klarysek. Po sekularyzacji klasztoru Bartodzieje kolejno należały do urzędnika Göldnera (przed 1830 r.), Järschky auf Reichen (1845 r.), Maxa Fishera zu Schlaube und Reichen i von Meyera zu Konov (1873 r.), rodziny von Meyer – Konv (1891 r.), księstwa głogowsko – żagańskiego (1894 r.). W I poł. XIX w. we wsi wymieniano szkołę ewangelicką, gorzelnię, browar. Do wsi należały rybaczówka i prom. W 1902 r. miejscowość była własnością bankiera Theodora Qehl, a od 1909 r. do czasów II wojny światowej – rodziny Sucker. Wtedy też we wsi działała mleczarnia.

Bartodzieje są niewielką miejscowością o układzie wielodrożnicy. Środkową część wsi stanowi parcela otoczona drogami. W północnej części ulokowany był folwark, z którego do dziś zachował się budynek gospodarczy, obecnie mieszkalno – gospodarczy nr 6-6a-6b-6c, będący dominantą architektoniczną w krajobrazie.

Tradycyjną zabudowę miejscowości tworzą, niewielkie, lokowane po obu stronach dróg zagrody z obiektami pochodzącymi z k. XIX, pocz. XX w. Budynki to w większości skromne obiekty murowane o prostych, zwartych bryłach, opartych na rzutach wydłużonych prostokątów, kryte stromymi dachami dwuspadowymi, z pokryciem z dachówki karpiówki w kolorze ceglonym oraz z dachówki zakładkowej, o elewacjach ceglanych lub wykonanych tynkiem. W zabudowie wsi wyróżnia się wieżowa stacja transformatorowa.

Na terenie Bartodziejów zachowane są historyczne kamienne nawierzchnie dróg.

Na płd. od miejscowości, w znacznym oddaleniu, znajduje się, cmentarz ewangelicki pochodzący z I poł. XIX w.

Istniejące zagrożenia: rozbiórka historycznej zabudowy, przebudowa historycznych obiektów w sposób powodujący naruszenie ich tradycyjnych wartości, lokowane nowych obiektów w obszarach i w sposób naruszający historyczną kompozycję oraz układ, w miejscach historycznie nieuzasadnionych, w szczególności na zatylach działek, dogęszczanie zabudowy, budowa nowych obiektów w ahistorycznej formule, z zastosowaniem materiałów wykończeniowych i kolorystyki obcej lokalnej tradycji budowlanej.

Postulaty konserwatorskie: zachowanie i rewaloryzacja historycznej kompozycji i układu przestrzennego wsi, rozplanowania dróg, placów, przebiegu linii zabudowy, historycznych podziałów funkcjonalnych, prowadzenie działań i robót budowlanych w obiektach historycznych zgodnie z zasadami ochrony zabytków, w nowych obiektach kontynuacja lokalnej tradycji budowlanej w zakresie kompozycji przestrzennej lokalizacji, skali, gabarytów, rozplanowania, formy architektonicznej, zastosowanych materiałów wykończeniowych, zachowanie i utrzymanie historycznych wyróżników przestrzennych w tym centralnie usytuowanej parceli otoczonej drogami, budynku nr 6-6a-6b-6c, stacji transformatorowej, zachowanie historycznych kamiennych nawierzchni dróg.

Bibliografia, źródła, materiały kartograficzne w zał. nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

mgr Beata Basa Miodyńska
sierpień 2024 r.